

SVOBODNA SLOVENIJA

"ESLOVENIA LIBRE"

GLASILO SLOVENCEV V JUŽNI AMERIKI

VICTOR MARTINEZ 50
Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 260254

Año (Leto) VI.

Buenos Aires, 1. avgusta (agosto) 1948

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

No. (Štev.) 15.

ODKOD ZDRAŽBE IN KOMU SLUŽIJO?

Slovenci smo prišli v novo deželo, hvala Bogu, strnjeni in notranje edini, in samo Boga je treba prositi, da nam prizanese z notranjimi spori in zdražbami, brez katerih nismo bili v taboriščih, ne v Italiji in ne v Avstriji. Koliko bridkih ur nam je bilo treba prepreti zaradi takih neljubih sporov, ki so nam ne samo grenačili, ampak naravnost do zopornosti prisutili, pugnali ter nam pred tuji — zahodnimi zavezniki — blati naše ime in sloves. Danes se je marsikdo oddahnil od teh prestanih razmer — ali pa je tudi tukaj varen pred njimi? Saj smo tako lepo edini, strnjeni, soglasni — čeprav različnih strank — kar je lepo pokazal in potrdil zadnji skupni sestanek. Toda ali ne stoji tudi tu že sovražnik in čaka, da vrže ljudko med nas?

Če je človek bolan, se je včasi težko pozdraviti. Zdravniki zato svetujejo profilaktično zdravljenje, to je: jemanje zdravil zato, da ne oboliš za tako in tako boleznijo. Ali imamo tudi mi kakšno tako profilaktično sredstvo, da zatrema že v zemlji sami možnost, pognati kali ljudki, kadar bi jo naš sovražnik utegnil spustiti iz rok in vreči v naše grede za bohotni plevel?

Imamo jo: opreznost in zavest, da tudi tu-tako daleč za morjem — z gotovostjo čaka nekdo s svojimi plačanimi agenti, da pride njegov čas in naš razdor. Imamo razloge zato? Da, imamo.

Te dni smo brali v časopisih, kako beže Čehi iz svoje domovine, odkar je postala sovjetski pašaluk. Nad 6000 se jih je že zateklo v zavezniška taborišča v Nemčiji, kjer jih čaka še vse to, kar smo mi že preživeli z vsemi bedami begunstva in z vsemi nevšečnostmi, med katere štejemo zlasti vse nepotrebne notranje spore in razdore ter medsebojno sumnjenje in ovajanje. Predsednik češkega begunskega komiteja v Frankfurtu Tigris je namreč te dni izjavil in sporočil v svet, da ve z gotovostjo, da je komunistična vlada v Pragi poslala za begunci kot „begunci“ svoje agente, špijone in provokaterje „v velikem številu“, ki bodo kot begunci med beguncami delali proti njim za interes svoje komunistične vlade v domovini. Pri tem mislimo samo to: ali smo bili mi brez njih? Ali ni pri Čehih enak režim kot pri nas, med sabo povezan in od istega odvisen? In, kaj bo njih naloga?

Prav zadnji čas so v nekem našem taborišču v Evropi pri nekem takem zdražbarju, ki se je „uveljavljal“ med nami, dobili navodila Kominforma, kako naj se taki „begunci“ agenti, provokatorji in kakor jih hočemo že imenovati, ponašajo med pravimi beguncami. Citarimo samo tele stavke:

„Podpreti je treba razdore med beguncami. V to svrhu izrabiti razna medsebojna nasprotstva, na pr. nasprostva med političnimi skupinami, v privatnem življenju in delu beguncev, med starimi in novimi emigrantmi, med višnjimi in nižnjimi sloji beguncev, med zavezniškimi oblastmi in begunci itd. Opo-

gumiti je treba nesposobne ljudi, ki pa imajo o sebi visoko mnenje, da pridejo na vodilna mesta in nam komunistom olajšajo delo. Uporabljati je treba hvaljenje in prilizovanje... da si bodo ti omenjeni še več o sebi domisljali... Vse osebe, ki so sposobne povzročiti zdražbe, nezaupanje itd. je treba razmestiti po pisarnah, delavnicah, delavnih skupinah itd.“

To so besede, vzete iz omenjenega navodila, najdenega v slovenskem taborišču, namenjene za „delo“ med nami, Slovenci.

Zdaj nam je marsikaj jasno, česar ni-

DR. MIHA KREK:

Ob vetrinjski tragediji

„Ameriška domovina“ je dne 3. junija objavila članek drja Miha Kreka o tragediji v Vetrinju.

Članek ponatiskujemo v celoti, zlasti še, ker bomo Slovenci v Buenos Airesu 8. avgusta proslavili spomin žrtev s posebno prireditvijo.

Med vso vojsko sta si v Sloveniji stali nasproti dve fronti. V prvi so bili Slovenci, drugo so vodili moskovski agenti z Edvardom Kardeljem na čelu. V prvi je bil narod, v drugi so delali maloštevilni komunisti. Prva si je prizadevala, da bi narod preživel vojno in okupacijo ob čim manjši škodi, druga je šla za tem, da izvede komunistično revolucijo in spravi deželo pod komunistično diktaturo.

Prva je upala na anglo-amerikansko zmago v Evropi in delala zanjo, druga je hotela preko zmag rdeče sovjetske ar-

smo razumeli, in česar smo bili tudi sami žrtve. Ne redkokdaj.

To so znamenja, po katerih nam je soditi, da bodimo oprezni.

Še več: to so znamenja, ki nam bodo dala jasno spoznati, odkod bodo prišla podtalna sumnjičenja, nerganja in enotnost razdiralna govorčenja, taka, ki si ne bodo upala javno na sestankih povedati svoja mnenja in jih podpirati z dokazi. Smo demokrati, ki znamo vpraševati pošteno mnenje vsakogar in mu dajemo pravico, da se uveljavlji, toda:

Kar pa bo nastalo — hvala Bogu, da razdorov še ni med nami! — mimo zato postavljenih forumov, pa bomo odslej vedeli, od kod izvira direktno, ali pa vsaj — komu služi indirektno.

made in krvave revolucije priti na oblast. Okupatorji: nacisti in fašisti so zatirali prvo, ker je bila znana kot anglofilski, komunisti so jo pobijali, ker so hoteli pobiti vse kar bi moglo nasprotovati njihovim načrtom.

Angleška in ameriška vojna politika je izročila deželo Sovjetom. Sovjetska armada je vkorakala iz vzhodne strani v Srbijo, okupirala Belgrad in izročila vso oblast komunističnemu voditelju Titu. Slovenci so še upali, da bodo našo domovino osvobodile anglo-ameriške čete in so do konca uspešno preprečevali, da bi komunisti v Sloveniji prevzeli oblast.

Pred porazom Nemčije in podpisom premirja, je Narodni odbor za Slovenijo prevzel oblast in organiziral Slovensko narodno vojsko, ki so v njo vstopile vse edinice domobrancev, četnikov in drugih dotedanjih na pol vojaških in podobnih

Nuestra Tragedia

La nación eslovena no cuenta más de dos millones de habitantes; más de tres cuartos viven en Europa y el resto vive en Estados Unidos de Norte América, en la Argentina y en otros países de América del Sud. Durante la última guerra mundial más de 200.000 eslovenos perdieron sus vidas después de la ocupación enemiga y de la revolución comunista dirigida por Moscú y encabezada por Tito.

Pero una de las más grandes tragedias sobrevino cuando al fin de la guerra las autoridades inglesas rindieron a Tito 12.000 jóvenes eslovenos, miembros de las fuerzas armadas eslovenas que combatieron contra el comunismo; ante las fuerzas de Tito que ocuparon a la Eslovenia, estos héroes de la lucha por la libertad de su país, tuvieron que retirarse en Austria, en el territorio que fué ocupado por los británicos.

El comando inglés a fin de junio de 1945 prometió a estos refugiados transportarlos a Italia, pero una vez en camiones u otros medios de transporte, los ingleses los llevaron a la frontera yugoslava y los entregaron a las fuerzas de Tito. Algunos días después todos estos refugiados fueron asesinados por los soldados de Tito y eso sin proceso u otras formalidades.

Los anticomunistas eslovenos siempre recordarán a estas víctimas. Su memoria será venerada y nunca será olvidada en todos sus detalles esta, la más grande, tragedia de la Nación Eslovena.

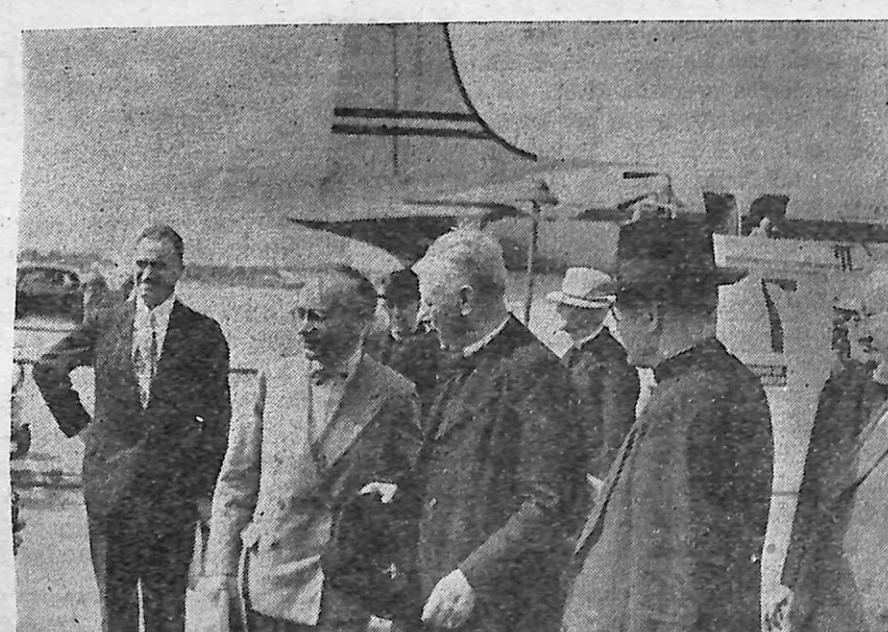
organizacij, ki so med vojno kakorkoli zveste služile narodni stvari.

Ko se je izkazalo, da so Anglo-Amerikanec pustili vse zemlje vzhodne in srednje Evrope Sovjetski zvezi, ni bilo nobene druge poti, kot beg iz domovine za vse tiste, ki so se komunistom med vojno upirali.

Bil sem takrat v Rimu. Koncem leta 1944. smo bili osnovali tam Jugoslovensko podporno društvo. Kot zastopnika tega društva sva šla Dr. Živko Topalović in pisek teh vrstic k zveznemu oficirju in zastopniku Vrhovne zavezniške komande, polkovniku grofu de Salisu v Rimu koncem marca 1945 in mu pojasnila stanje, ki je nastalo na ozemlju Jugoslavije.

Imela sva že poročila kako so komunisti morili v vzhodnih delih države, kjer so postopoma prevzemali oblast. Poročila so vedela povedati, da deset tisoč beže pred komunističnimi bandami proti vzhodu države v Slovenijo in hočejo doseči Anglo-Amerikanske vojne edinice ter jih prositi za sprejem in zaščito. Polkovniku sva razložila kakšne skupine ljudi bodo prišle na italijansko in avstrijsko ozemlje in ga prosila, da jih zavezniške vojaške oblasti sprejemijo.

(Dalje na 2. strani)

Ko je Prevz. knezoškof dr. Rožman pripravoval v Cleveland, so ga na letališču sprejeli in pozdravili gg. predsednik dr. Miha Krek in mnogi prijatelji in znanci.

V prvi vrsti stoje: Grdina Jože, dr. Miha Krek, škof dr. Rožman, kanonik Oman, škofev gostitelj in Jaka Debevec, lastnik „Ameriške domovine“.

BERLINSKA KRIZA

V drugi polovici julija se je položaj v Berlinu tako poostrelil, da se s tem v zvezi napetost med zahodnimi zavezniki in Sovjetsko Rusijo tako povečala, da smatrajo, da je tokrat nastopila nahujša mednarodna kriza po letu 1945.

Ko je maršal Sokolovski, sovjetski poveljnik v Berlinu, sredi meseca odbil protestno noto ameriškega, angleškega in francoskega poveljnika zasedbenih zon v Nemčiji — vsi trije so protestirali proti sovjetski blokadi Berlina — so

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zgotovila sva ga, da je ogromna večina teh ljudi dobrih in zanesljivih. S poročili v rokah sva dokazovala, da so to izraziti prijatelji zapadnih zaveznikov in da prihajajo pod njihovo zaščito v preprčanju, da pridejo k zaveznikom kot zavezniški narod. Prva prošnja je bila, da naj zavezniki ne izroče nikogar teh ljudi v roke komunističnim oblastem v Jugoslaviji, pred katerimi ljudje beže. Dalje sva prosila, da naj zavezniške oblasti vsem beguncem oskrbe streho in hrano, potem pa jih uporabijo in zapošle.

Vem, da je angleški polkovnik še ist dan napisal poročilo o vseh najinjih načrtnih in prošnjah in ga poslal kot nujen predmet glavnemu stanu maršala Alexandra v Caserti pri Neaplju.

Moram naglasiti, da sem bil popolnoma siguren, da se tistim Slovencem, ki bodo dosegli Ameriške ali Angleške čete ne bo nič hudega zgodilo in sem smatral za popolnoma nemogoče, da bi koga nasilno izročili komunistom, ne da bi se res sami prepričali, da je kriv.

Delal sem od 1941 z Angleži, marsikaj je bilo težko, ali dobil sem preprčanje, da je Anglež nezmožen napraviti težko izdajstvo nad narodno skupino, ki je bila z njim v vojnem tovarištvu vso vojno in jo je samo nesrečna politika koncem vojne ločila. Znano mi je bilo, da so angleški oficirji dobrò vedeli kako krvolčni morilci in brezobzirni njihovi nasprotniki so bili jugoslovanski komunisti, saj so svetovali svojim padalcem naj se v slučaju sile rešijo kamor morejo: med domobrance ali četnike, nacisti ali fašiste, samo naj pazijo, da ne padejo v roke jugoslovenskim komunističnim partizanom. Govoril sem vendar o neverjetni možnosti, da bi Angleži naše ljudi izročili nasilno titovcem, z mnogimi angleškimi ljudmi, pa so me vselej ogorčeno zavrnili, to možnost popolnoma izključili in bili žalostni, da sem kaj takega omenil.

Zveze z domovino so bile prekinjene od poletja 1944 popolnoma. Ves trud, da jih upostavimo je bil zaman.

Okoli 10. junija, mislim, sem dobil poročilo s Koroške, da so angleški oficirji slovensko narodno vojsko razorozili, njene člane najprej sprejeli kot begunce, pa jih po 14 dneh naložili na vlake in avtomobile pod lažno pretvezo, da jih peljelo v novo taborišče v zgornji jih peljelo v novo taborišče v zgornji sko mero in jih izročili komunističnim rabljjem.

To je bil najstrašnejši udarec in najhujše razočaranje kar sem jih doživel.

Maršal Alexander mi je na protestno pismo in prošnjo odgovoril, da nosi odgovornost za to dejanje njegova komanda, ker so „izročeni ljudje nosili orožje proti zavezniški vojski maršala Tita“.

Sam pa je odhitel na Koroško in izdal ukaz, da se nihče ne izroči. Toda slovenska narodna protikomunistična vojska je bila uničena, naš narod je prisel na Kalvarijo.

ameriška, angleška in francoska vlada vložile posebne protestne note v Moskvi. Toda sovjetska vlada je note odbila in kmalu nato je bilo objavljeno, da bo iz Združenih držav odletela skupina 60 veletrdnjav v Anglio. Istočasno se je v Haagu sešla konferenca držav Beneluksa in Anglie in Francije. Posvetovanja so bila tajna, toda ob koncu posvetov je prišlo v Parizu do vladne krize in je moral oditi v Pariz francoski zunanjji minister Georges Bidault. Pred odhodom je se predložil konferenci načrt za organizacijo Evropskih združenih držav, vendar je bil ta načrt hladno sprejet pri angleški delegaciji.

Skupini ameriških veletrdnjav se je kmalu priključila skupina ameriških raketenih lovcev, ki so odleteli naravnost v Nemčijo. Ameriški poveljnik v Berlinu ge-

neral Clay je odletel v Washington, kjer je poročal o položaju v Berlinu in takoj nato je bila sklicana v Londonu konferenca angleških, ameriških in francoskih zastopnikov, da se pogovore o položaju v Berlinu. Na tej konferenci je bilo sklenjeno, da bodo zahodni zavezniki v Berlinu blokirali sovjetsko zono Berlina.

Temu so sovjetti odgovorili tako, da so sklenili organizirati velike manevre svoje vojske v Nemčiji. Sovjetska vojska bo pri manevrih štela 320.000 mož, sodelovali bodo največji sovjetski bombniki in paraketna letala, ki so jih sovjetom zgradili Nemci; tudi sovjetski 62 tonski tanki bodo zraven. Ameriški listi pišejo, da presegajo te sovjetske sile vse tri zasedbene vojske Anglie, Francije in Amerike in tudi oprema sovjetske vojske je dobra, le morala sovjetskih vojakov je zelo slaba.

KAJ JE NOVEGA V ARGENTINI

— Vladni palači je bilo v zadnjem času več razgovorov med predsednikom republike generalom Peronom in ameriškim veleposlanikom Bruceom. Tem razgovorom je prisostvoval tudi zunanjji minister dr. Bramuglia. Listi so pisali, da so se razgovori ugodno razvijali. Ameriški veleposlanik Bruce je prinesel predsedniku generalu Peronu pismo ameriškega državnega tajništva. V pismu bi naj bilo navedeno, kako se zamišlja sodelovanje Argentine pri Marshallovem načrtu.

— Angleški veleposlanik v Argentini je imel več sestankov s predsednikom gospodarskega sveta Mirando, da se izpopolnijo določbe trgovinske pogodbe med Anglijo in Argentino zlasti kar se tiče izvoza argentinskega mesa v Anglijo.

— Kuharji v velikih hotelih in restavracijah v Buenos Airesu so stavkali nekaj dni; tudi delavci v pristanišču so napovedali stavko, ki pa je nato niso izvedli.

— Na jahti je pripravljalo v Buenos Aires 21 Belgijev. Belgijsko pristanišče Zebruge so zapustili dne 1. maja in ob prihodu so časnikarjem izjavili, da v Evropi ni mogoče več živeti, ker se tam človeku zdi tako, kakor da bi živel na vulkanu. Izjavili so, da je Argentina edina dežela, kjer se da živeti v miru in v upanju na boljše življenje.

— Argentinska letalska družba „Fama“ je objavila poročilo o svojih poletih v prvih šestih mesecih tega leta. V teh pol leta je družba prevozila 10.581 potnikov, kar pomeni 700 posto več ko pa v istem času v letu 1946. Tovornega blaga so letala letos v šestih mesecih prevozila 108.145 kg, v isti dobi v letu 1946 pa samo 4764 kg.

— Zeleniška sveza med Argentino in Čilejem je bila sredi julija nekaj dni prekinjena zaradi velikih snežnih zametov na progi čez Ande. Ponekod so snežni zameti poškodovali tudi progo.

— Predstavnik ameriškega vojnega ministrstva je v Washingtonu objavil, da bodo ameriške zasedbene oblasti v Nemčiji kupovale tudi argentinsko meso, če bo cena primerna.

“AMERIŠKA DOMOVINA” je največji slovenski katoliški dnevnik v Združenih državah, ki je najučinkoviteje vedno podpiral že od vsega početka borbo Slovencev proti komunizmu in stalno objavljal pozive za pomoč slovenskim protikomunističnim emigrantom. List prinaša običajno zanimivega gradiva. Naročajte ga na naslov:

“AMERIŠKA DOMOVINA”

† Čiro Kotnik

Iz Rima nam poročajo, da je po dolgi in mučni bolezni, ki ga je priklenila na posteljo, umrl na svojem stanovanju na Via Salaria 78 Čiro Kotnik.

S Kotnikom je legel v grob človek klenega značaja, mož poštenjak, ki je v Rimu pomagal tisočem in tisočem, posebno potem, ko se je toliko naših emigrantov zateklo v večno mesto. Na njegova vrata so trkali dostikrat tudi popolnoma neznani ljudje, in nikdar ne brez uspeha. Njegovo stanovanje v Rimu je bilo zbirališče vseh tistih, ki so potrebovali intervencije v vseh mogočih in nemogočih zadevah pri italijanskih oblasteh. Bolelo ga je samo to, če komu ni mogel pomagati. Za ljudi pa je delal od jutra do večera in se je ves zanje žrtvoval.

Po rodu je bil sin slovenske koroške zemlje. Med balkansko vojno je bil v vrstah srbskih četnikov in se je z njimi boril ves prežet duha svobode za vse južne Slovance. Po prvi svetovni vojni je dobil mesto pri jugoslov. poslaništvu pri Kvirinalu, med drugo svetovno vojno pa je bil prestavljen na jugoslov. poslaništvu pri Vatikanu, kjer je ostal do leta 1945. Ko je v Jugoslaviji prevzel vso oblast sedanji komunistični režim, za pok. Kotnika kot protikomunista ni bilo več mesta. Zadnja leta svojega življenja je preživel skoraj v bedi, o kateri pa nikomur ni moral tožiti. Ko ga je težka bolezen vrgla v posteljo, ni opustil svojega dela za naše ljudi. Še tedaj, četudi močno bolan, je še nadalje iz postelje po telefonu posredoval za ljudi. Sam je hotel tudi emigrirati v Argentino, toda smrt mu je prekrižala te načrte.

Čiro Kotnik je sedaj mrtev in zemlja večnega mesta, v katerem je živel skoro četrstoljetja, mu je dala zadnji dom v grobu in mir ter počitek, ki ga je bil tako zelo potreben.

izvirna dela Jakopiča, Jame, Sternena in drugih slovenskih mojstrov. Lastnici trgovine lepo čestitamo in ji želimo mnogo uspeha!

Poroka. V nedeljo, 18. julija t. l. sta se poročila v cerkvi Sv. Julije g. Brula Janez iz Talčega vrha, občina Črnomelj in gdč. Vitribi Vladimira iz Loža. Mladi par je poročil g. župnik Orehar. Iskreno čestitamo!

OBVESTILO

Vse slov. protokom. emigrante in vse ostale naročnike in prijatelje Svobodne Slovenije prosimo, da nam redno sporočajo vsako spremembo svojega naslova, da bodo list lahko redno prejemali. Pošljite nam tudi naslove svojih znancev in prijateljev, da jim bomo lahko poslali list, če ga še ne dobivajo.

Letna naročina je 10 pesov. Naročnina za USA pa znaša letno: z navadno pošto 4 \$, z letalsko 6 \$, za Kanado z navadno pošto 5 kanadskih dolarjev, z letalsko pa 7.

Kdor je v zaostanku s plačilom naročnine, naj jo čimprej poravnava, ker se list vdržuje samo z njo.

Novice iz Slovenije

Umrli so: Alojzija Inglčič, vd. ravn. fin. blag. v p. Ljb., Marija Aleksič, Maribor, Anton Petek, žel. urad. v p. Maribor, Adolf Dolinšek, Zagorje, Jože Kolar, čevljar, Celje, Leopold Usebičnik, Ljb., Viktor Ferant, vrt. mojster, Ljb., Pavel Vrtačnik, Ljb., Ivan Logar, strojovodja v p. Ljb., Franc Karlin, pregl. fin. kontr. v p. Ptuj, Franc Rigler, šolski upravitev v p. Ljb., Karol Maršič, nadučitelj v p., Marija Kolb, Ljb. Monikong, Franc Erman, poštni nadkontrolor v p. Bistrica-Laško, in. Bogo Dekeleva (pri izvrševanju službe v tovarni Intex) Kranj, Franc Železnik, ekonom Gustroja, Ljb., Jurij Malnar, trg. Ljb., Jože Harinsky, sekretar KP, Poljčane, ing. Ciril Rihtar, okraj, gozdar v p. Celje, Janez Štrukelj, žup. in duh. svetnik, Polhovgradec, Terezija Fuersager, roj. Jane, Radovljica, Pavel Košir, pos. Stozice, Franc Srebrnič, učitelj v p. Maribor, Franc Stare, Kamnik, dr. Rihard Fanninger, odv., Maribor, Peter Mandl, mlinar in pos. Podtabor-Podbrezje, Ivan Marinšek, star. mesar, Ljb., Ivan Bitenc, vpok. delovodja ECZ, Ljb., Roza Kapež, vdova po kavarnarju in restavratelu „Zvezde“, Ljb., Franček Koje, upravnik mestne ekonomije, Ptuj.

Nove smrtne obsodbe v Ljubljani. V Ljubljani so zaključili razpravo proti skupini, obtoženi sodelovanja pri umoru Mojškerca. Obsojeni so bili: Zdravko Rijavec iz Sovodnjega na smrt, Stanko Kovač in Ivan Pančur na smrt, Janez Megu, bivši partizan, na smrt in Angela Jakoš, pravtako na smrt. Dalje so bili obsojeni: Franc Sajovic in Marija Židan na dosmrtno ječo, Ivan Pavlin, kaplan pri Št. Petru v Ljb. na 18 let (zaradi dveh pisem, poslanih žpk. Košmerlu pod značko „Vaša faranka“ ter nekateri drugi na manjše kazni).

Staro pokopališče v Kranju bodo prekopali. „Slov. por.“ z dne 5. junija je objavil oglas, da se staro pokopališče v Kranju z dnem 30. junija t. l. opusti. Prekopavanje na novo pokopališče se prične takoj. Tako bodo prekopali grob tudi največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. Svet bodo porabili za stavbišče.

Kdo letuje sedaj na Bledu. „Slov. počevalc“ z dne 5. jun. je objavil kratko poročilo o slov. letovališčih in pravi, da je po vseh letovališčih, okrevališčih in izletniških točkah Slovenije zavladalo živahnno sezonsko življenje. List pravi, da člani sindikatov kažejo največje veselje za letovanje ob morju, medtem, ko je za ostale kraje zanimanje manjše. Na Bledu so po poročilu tega lista letos že gostovali tudi skupini Bolgarov in Albancev.

Starce in onemogle selijo iz Ljubljane. Sedanja oblast v Ljubljani je sklenila, da bo iz Ljubljane preselila vse starce in onemogle na Štajersko. Za naselitev

teh revežev so določeni gradovi v Gornji Radgoni, v Dornavi pri Ptaju, grad Jelšingrad v Šmarju pri Jelšah ter Hrastovec v Slov. goričah. Gornja Radgona je določena za bolne in stalno ležeče oskrbovance, Dornava in Jelšingrad za starostno onemogle, vendar zdrave oskrbovance, Hrastovec pa za živčno in duševno bolne. Za ta ukrep so se odločili zaradi pomanjkanja stanovanj v Ljubljani, kamor prihaja vedno več diašta in delavstva.

Tudi pokopališča so „ljudska“ last. Prej je bilo pri nas tako, da so bila pokopališča cerkvena last in je tudi cerkev pobirala najemnino od grobov. Temu pa že zdavnaj ni več tako, kakor razvidimo iz poziva RLO Moste v Ljb. komunističnih listih, da se morajo zglašiti vsi lastniki grobov na pokopališču v Štepanji vasi in prinesti s seboj potrdilo o plačani najemnini. Kdor se ne bi zglašil do določenega roka, bodo njegov grob oddali novemu najemniku.

Kazen zaradi sabotiranja akcije proti koloradskemu hrošču. Pred okrajnim sodiščem v Murski Soboti je bil 15. junija obsojen član KLO Bratoncei Franc Prendelj, ki je bil določen za vodjo splošnega množičnega pregleda krompirišč. Prendelj pa je na obvestilo o naloženi mu nalogi odgovoril pismeno, čes, da od skupnosti nič ne prejema in ji zato tudi ne bo nič žrtvoval. Ljb. kom. list v poročilu o tem procesu tudi pravi, da je Prendelj poleg tega še zasmehoval „ljudsko oblast in petletko“. Obsojen je bil na 7 mesecev odvzeme prostosti.

Nič več fizkultura. Lubej je postal „savezni starosta“, t. j. predsednik televodne zveze in ne fizkulture, ki je več ne omenjajo. Da pa ne bi kdo mislil, da se komunistični režim kaj spreminja, je hitro poskrbel Polič, ter je naglasil, da se motijo tisti, ki so upali, da se vrne Sokolstvo.

V Gorici je bila v nedeljo 13. junija birma za slovenske otroke.

„Slov. Primorec“, versko-polit. tednik goriških Slovencev v svoji štev. z dne 9. junija poziva slov. starše, naj ob začetku novega šolskega leta store svojo dolžnost napram narodu in naj vpišejo svoje otroke v slov. šole.

Nova maša. V župni cerkvi v Podgori je na praznik Sv. Petra in Pavla daroval prvo sv. mašo novomašnik Prinčič Anton, doma iz Kozane v Brdih.

Višoko odlikovanje. Karel Petan, pomočnik nadškofijskega ordinariata v Gorici, je za svoje 50. letno zvesto službovanje dobil od papeža zlat križ „pro Pontifice et Ecclesia“. Petan je prvi Slovenec v Italiji, ki je dobil tako odlikovanje.

Župna cerkev v Mirniku je dobila nowe zvonove. Pravtako podružnica v Škrljevem.

Trgovina z urami, zlatnino, srebrnino in nakitom "CASA BOYU"

OLAZBAL 2336

(pol kvadre od oglja Cabilda na višini 2300)

je novo slovensko podjetje, ki bo z lepo in okusno izbiro ur in dragocenosti gotovo zadovoljilo vsakega obiskovalca. V delavnici bodo popravila ur in zlatnine najvestneje in točno izvršena.

Našim rojakom, slovenskim kupcem dajemo poseben popust!

Obiščite trgovino in se prepričajte!

Trgovina je odprta vsak dan od 9. do 12.30 in od 15 do 20.

Vedno slabše

Prijatelj lista nam o sedanjem položaju v Sloveniji poroča naslednje:

Pomanjkanje hrane in vsega sploh. Čakanje v vrstah. Zaskrbljeno. Veselje je izginilo.

MEDNARODNI DOĞODKI IN NOVICE

Henry Wallace bo tretji kandidat za predsednika Združenih držav pri volitvah, ki bodo novembra. Wallace je sklical volilni kongres svoje „progresistične stranke“, ki bo tako tretja stranka; dosedaj so imeli v Združenih državah samo dve stranki in sicer demokratsko in republikansko. Časopisi v New Yorku so ob tem kongresu pisali, da more Wallace računati zlasti na podporo komunistov.

Andre Marie je predsednik nove francoske vlade, ki je bila sestavljena potem ko je vlada Roberta Schumana odstopila. Marie je radikalni socialist in tako predstavnik Herricotove stranke. V novi vladi je zunanjji minister Robert Schuman in Bidault ni več v vladi.

Berlinski občinski svet je odpustil iz službe ravnatelja berlinske policije Paula Markgrafa.

Sedem članov avstralskega parlamenta je obiskalo Japonsko; ko so bili sprejeti pri mikadu, so mu stisnili roko. Avstralski listi so zaradi tega te poslance zelo napadal.

Predsednika komunistične stranke v Združenih državah Fosterja in več vođilnih članov stranke je policija aretirala in jih zaslišala zaradi njih delovanja za nasilno spremembo režima v U.S.A. Pozneje je policija vse izpustila, ko so položili visoke kavejje. Voditelj komunistov v New Yorku, Chicago in Ohio pa policija še išče.

Tajinstveno letalo so videli nad Združenimi državami, ko je letelo s silno hitrostjo v mesečni noči. Letalo je bilo dvonadstropno in brez kril in je puščalo za seboj rdeče plamene z modrimi meglicami pod plameni. Letalo je letelo s hitrostjo nad 1000 km na uro.

Soyjeti so aretirali v Avstriji še enega uradnika avstrijskega notranjega ministarstva, Muellerja. Pridržali so ga na meji svoje zone, ko je iz Salzburga potoval na Dunaj.

Premirje je zopet zavladalo v Palestini, potem ko so egiptske čete prve začele sovražnosti, ko se je končalo prvo premirje. Toda židovske čete so uspešno zadržale vse napade in je bilo kmalu nato sklenjeno drugo premirje.

Češka policija, ki je popolnoma v komunističnih rokah, pravi, da je odkrila veliko zaroto, ki je imela za namen vreči sedanjo vlado in je vohunila za Združene države. Policija je celo skupino nazvala „ameriški center“.

Skupina čeških generalov je bila v Frankfurtu na konferenci z ameriškimi oblastmi. Vsi ti generali so pred kratkim pobegnili iz Češke. Eden od njih je izjavil časnikarjem, da je vsaj 70 od sto pripadnikov češke armade proti komunistom.

Tito je v Beograd sklical kongres svoje komunistične stranke in je imel prvi dan otvoritveni govor, ki je trajal 10 ur. Za njim so govorili še Rankovič, šef Ozne in Kardelj ter Djilas; med glavnimi govorniki je bil tudi Boris Kidrič. Nobena druga komunistična stranka ni na kongres poslala svojih zastopnikov.

Kardinal Sapieha, nadškof v Krakovu, je obiskal sv. očeta v Vatikanu. Pred pol leta je bil v Vatikanu kardinal Hlond iz Varšave.

Zopet drugo poročilo, napisano koncem junija, pravi:

Ni upati, da bi kaj dosti pridelali. Krompir kar črni. Koruza je komaj dve pedi visoka. Izgleda, da bo prišla lakota. Pravimo, da bi bilo najbolje, da bi nad ljudi prišla kaka kuga, da bi nas bilo konec. Povem ti, take razlike med ljudmi, kakor je sedaj, še nikdar ni bilo in tudi pod okupacijo ne. Eni dobe toliko, da ne vedo kam zživili, drugi pa nič. Še tisto, kar pridelajo, moraš oddati. „Zlate „svobode“ so se sedaj preobjedli že tudi najbolj navdušeni. Pri nas je tak mraz, kakor pozimi. In to sedaj meseca junija, ko sušimo seno. Uo hribih večkrat snežli. Letos imamo koruzni kruh, drugo leto verjetno še tegaj ne bo več.

In tretje poročilo prvega tedna v juliju, glasi:

Dežuje kar naprej. Po hribih pada sneg. Celo Krim se je prvega julija pokazal ves snežen in bel. Sadje odpadá. Žito je vse poležano.

Titovo časopisje v Jugoslaviji poroča o velikih poplavah v Južni Srbiji.

MLADINA BO ČEZ POČITNICE ZOPET MORALA GARATI V RAZ- NIH BRIGADAH

Čez počitnice bodo letos zopet našnali v Sloveniji vso šolsko mladino na delo. Vsega skupaj bodo sestavili 45 brigad, med njimi 21 srednješolskih, 10 vajenških, ostale pa bodo delavske in kmečke.

Na avtomobilsko cesto Zagreb—Beograd so že odšle goriška, mariborska in krška brigada.

Novi Beograd gradi med drugimi tudi brigada iz Ptuja in tudi ena iz Ljubljane. Te brigade so sestavljene iz kmečke mladine.

Ta mesec bodo odšli na delo vajenci in sicer jih bodo dali v mariborsko, celjsko, novomeško in trboveljsko brigado. Sredi avgusta bodo poslani na delo vajenške brigade iz Ljubljane. Murske Sobote in Gorenjske. Vseučilišča mladina bo morala na delo že ta mesec.

V poročilu o teh brigadah „Slov. Poročevalc“ pravi:

„Po vaseh in okrajih pa so starši, kakor mladina sama, še pod močnim vplivom reakcionarne duhovščine, ki mladino z najrazličnejšimi grožnjami odvaja od delovnih akcij. Takšen primer je kraj Cerkle ob Krki, kjer se je prijavilo za brigado 6 mladincev. Župnik Jakob Just je skušal te mladince odvrniti od dela z grožnjami, da ne bo nobenega mladinca, ki bo šel na delovne akcije spovedal in ne obhajal. Skrajni čas je da take sovražnike delovnega ljudstva, razkrinkamo in onemočimo njihovo razkrajjalno delo.“

JANKO ARNŠEK

krojaški mojster

ARROYO TORO, TIGRE, Bs. Aires izdeluje moške in ženske obleke po evropskih in ameriških modelih. Na pismeno zahtevo pride na dom, ali na letališče, vsako nedeljo je pa pred in po maši na Victor Martinez 50.

V počastitev Slovenskim Domobranjem in vsem Narodnim Mučencem bo Društvo Slovencev v nedeljo, 8. avgusta, ob 11. uri dopoldne priredilo v dvoran farne cerkve sv. Jurija (za slovensko pišarno) žalni oratorij: „S hysopom jih pokropi, Mrtve Bataljone...“ Začetek točno ob napovedani uri. Vabljeni vsi.

Položaj slov. emigrantov v Venezuela

V roke smo dobili drugo število „Obvestil”, priložnostnega lista za slovenske begunce na Koroškem, v kateri je objavljeno pismo slov. emigranta, ki se je naselil v Venezuela. Iz njega tudi povzemamo glavne odstavke, ki opisujejo razmere, v katerih so se znašli slov. emigranti. Glase pa takole:

„Kakor berem v tuk. časopisih, je izseljevanje DP iz Italije v Argentino že kar v teku. Kolikor pa morem posneti iz drugih vesti iz avstrijskega ozemlja, je med' vami oz. med Slovenci v teku še neka druga akcija za izselitev v Venezuela. Ne vem, ali je taka akcija resna ali pa se giblje le v mejah ugibanj in načrtov, vendar kot Slovenec, ki je že polnih 8 mesecev tu in ki sem imel več prilike in neprilik pod blizu opazovati usodo in tragiko naseljevanja v Venezuela, čutim neko moralno dolžnost povedati svoje skromno mnenje.

Od prvih dni, ko smo prišli sem, sem imel opraviti skoro z vsemi Slovenci-izseljenci. Tudi mnogi Hrvatje so se obračali name, tudi Franci in Italijani so me našli in hodili nadme, naj bi jim pomagal v tem ali onem oziru, uredil to ali ono stvar pri oblasteh ali privatnih podjetjih, tako, da sem ves čas našega bivanja imel polno glavo lastnih in tujih skrb, svojih načrtov in poskusov in tujih naročil in prošenj in seveda tudi nešteto potov, razgovorov in moledovanj. Po takih osmih mesecih tukajnjega bivanja že morem in nekako tudi moram povedati svoje mnenje o skupni izselitvi v Venezuela, če se med vami kdo resno s to mislijo peča.

Najprej: Na oblube ne dajajte veliko. Privatni krogi, ki potrebujejo delovnih sil, se zavedajo, da izseljenec, ki so ga enkrat pripeljali sem, ne more

več nazaj in s tem računajo in tako tudi z njim ravnajo. Tu se noben izseljenc ni postavil na noge ne s privatno ne z uradno pomočjo, ali pa so to tako maloštevilni, redki posamezniki, da za vtip o celoti ne pridejo v poštev. Pač pa se more človek tu krepko opomoci z lastno močjo, to je z lastnim kapitalom. Venezuela pride v poštev za skupno naselitev samo, če bi kak privatnik ali kaka skupnost mogla tu najprej kupiti velike površine zemlje, za kar je tu zares dosti ugodnih prilik, da bi ljudstvo že ob izselitvi imelo svoj novi naslov. Če ti pogoji niso znani, se ogibajte Venezuele, dokler se je morete. Ljudstvo sem privleči in ga tu samemu sebi prepustiti, bi bila katastrofa. Če se torej more izbirati, kam izseliti se, naj bo Venezuela zelo na zadnjem mestu in hvalite Boga, če se vam odpro vrata kam drugam.”

V pismu je zatem opisan položaj nekega beganca, ki je obdržal svoj prejšnji poklic in pravi: „Takega položaja ni mogoče preskrbeti tisočem; zato so tudi ti edini, kar priseljencev poznam, ki so obdržali svoje družine skupaj, vsi drugi so jih moralni razdeliti, en otrok je na pr. pri materi, ki dela kot služkinja ali kuharica, drugi pri očetu, če oče najde tako ugodno mesto, kdor ima več otrok, se pokori, da bi se kamnu smilil. „Družinska skupnost” pa tu ni noben pojim, prav tako ne navezanost otrok na starše in ljubezen staršev do otrok. Če vidijo, da ima kak priseljenec težave z ljubkimi, belimi otroci modrih oči, ga bo kmalu kak bogataš sprašal, koliko hoče za tega ali onega otroka, ko mu sám ne more preskrbeti nobenega udobja. In z glavo zmajujejo nad „krutim” Evropejem, ki ga ne prada

MED SLOVENCI V ARGENTINI

Iz Cordobe

Tudi mi redki, ki smo tu, prav radi beremo naš list „Svobodno Slovenijo“. Željno pričakujemo vsake številke. Saj iz nje izvemo, kako živijo naši protikomunistični emigranti po vsej širni Argentini in drugod.

Tu v Cordobi in okolici nas je prav majhna skupina. Medsebojno se obiskujemo ter se pri takih obiskih spominjam prijateljev in znancev, s katerimi smo preživeli zadnja leta.

Mesto in okolica spadata med najlepše kraje v Argentini. In je tu res lepo. Mesto ima številne parke in veliko spomenikov. V bližnji okolici so pa lepe izletne točke, kakor jezero sv. Roka, ki je zelo bogato rib.

Na trgu je sedaj veliko pomaranč, mandarin ter drugega sadja. Cene so nizke in dobiš že za 50 centavov 12 mandarin. Poceni so tudi ostala živila.

Cordoba ima tudi precej močno razvito industrijo. V mestu je velika letalska tovarna, dve pivovarni,

več tvornic za ideovanje testenin in veliko delavnic vseh strok. Posebno veliko je mizarških podjetij ter imajo mizarji uogumno priliko za namestitev. Živahnja je tudi stavbna delavnost ter dobe stavbni delavci, zidarji, tesarji, instalaterji ter ključavnici takoj zaposlitev.

Plače su tu znatno nižje, kakor v Buenos Airesu. Je pa na drugi strani treba upoštevati, da so tudi vse življenske potrebščine cenejše, kakor v Buenos Airesu.

Ker bodo v kratkem pričeli graditi še več novih tovarn, je verjetno, da se bo tudi v Cordobi naselilo več emigrantov.

Iz Ushuaie na Ognjeni zemlji

Ushuaia je postala sedaj pozimi za Slovence, vajene snega, nenevadno lepa in za sportnike tudi zanimiva. V zadnjih dneh je zapadlo okoli 25 cm snega in tudi temperatura je padla do 8 stopinj pod ničlo. Delo je zaradi tega otežkočeno. Vreme je vlažno. Večini bo kmalu potekla delovna pogodba in vam bodo potem še več povedali o svojem življenju.

v boljše razmere. Priseljenec tu pred enim letom ne more postati šofer, ne more točiti opojnih pijač, ima velike težave s pridobitvijo obrtnega dovoljenja itd. itd., povsod same ovire.

Pišeš mi, da imate lepo pomlad. Bile so Binkosti, bila je Velika noč, bil je praznik Sv. Rešnjega Telesa. Kakšne lepote, kakšni mejniki v krogotoku letnih časov! Tu vsega tega ni nič. Božič enak kot Velika noč ali kot Binkosti. Večno zelenje, večna vročina, dan vedno

enako dolg, od šestih do šestih dan, od šestih do šestih noč, ne večernega mračka, ne jutranje zarje, sonce se prikaže na vzhodu in je po nekaj minutah iz noči poln dan, zvečer skoro ob nezmanjšanem pripekanju zaide in je po nekaj minutah treba prižgati luči. Tako 365 krat na leto, s prav majhnimi razlikami, ki jih opazi in zabeleži samo astronom. Za Božič ni tu nobene božične pesmi, za Veliko noč nobene velikonočne, ne poje se ne v cerkvi, ne v gostilni. V večjih cerkvah včasih kak naročen ali plačan moški zbor zapoje kaj latinskega. Narodno petje, ne ljudsko, ne zborovsko, je tu povsem neznan. V raznih knjigah in molitvenikih, tiskanih ali v Madridu ali v Buenos Airesu, sem videl tudi nekaj verskih in svetnih pesmi, ki pa so samo natiskane.

Življenje je v vseh ozirah lahko, topo za lastno in tujo nesrečo. Večno pripekojoče sonce, večna enakost narave, kri vedno gorka, pljuča vedno napolnjena z gorkim zrakom, vse to pomahuje duhu in ubije vse duševne sile. Zato se v tropskih predelih zemlje še ni rodil noben pesnik, noben državnik, noben kipar in tudi svetnik, mislim, da ne. Ta svet je za nas v resnici samo „izhod za silo“, z denarjem se pa da narediti denar, to je pa res, ker se tu vse silno hitro množi.”

Tudi udarniki beže. Trije od enajstih udarnikov, ki so „prostovoljno“ delali na progi pri Sežani, so pobegnili in se prijavili policiji v Trstu. Svojčas so bili navdušeni partizani, pozneje so prišli na delo v Sežano, toda surovo postopanje z njimi in naporno delo jih je izmodrilo. Udarniško delo je nečloveško in ga malokdo zmore. Delajo navadno v dveh spremembah od 14—24 ure in od 24—10 ure. Hrana je zelo slaba in za težko delo nezadostna.

Poročilo iz Zagreba pravi, da je V Tito vojski opažati veliko nervoznost. Na dnevnom redu je premikanje vojske in vojaške vaje imajo tudi ponoči. Govore, da bodo mobilizirali tudi ženske in sicer od 17—27 leta.

Poravnajte naročnino čimprej!

DVAKRAT DA, KDOR HITRO DA ZAVITKI ZA SLOVENIJO

Dostava čez Svico s sodelovanjem tamkajšnjih organizacij za pomoč

Arturo Bruller 25 de Mayo 305, Of. 655 — T. A. 32-0737

Uradne ure: 8 do 12 in od 14 do 18; ob sobotah od 10 do 13.

ZAVITEK KAVE	4 1/2 kg najboljše surove "Santos" kave	cena m\$N. 32.40
ZAVITEK SVINJSKE MASTI	doza zajamčeno čiste svinjske masti, netto 2100 gr.	cena m\$N. 23.70
ZAVITEK RIŽA	4 1/2 kg riža	cena m\$N. 18.60
ZAVITEK SARDIN	14 doz I.a portugalskih sardin	cena m\$N. 28.20
ZAVITEK MILA	4 kg mila	cena m\$N. 24.—
DANSKI ZAVITEK	1 kg surovega masla	
	1 kg mesa	
	1 kg prekajene trebušne slanine	
	1/4 kg sira	cena m\$N. 48.—
ZAVITEK MOKE IN RIŽA	pol moke, pol riža,	
	5 kg bruto	cena m\$N. 18.60
ZAVITEK TESTENIN	rezanci, oz. spageti,	
	4 1/2 kg netto	cena m\$N. 18.60
ZAVITEK OVSENIH KOSMICEV	4 1/2 kg ovsenih kosmičev	
	cena m\$N. 15.95	
PLETILNA VOLNA ZA VSE EVROPSKE DEŽELE		
SERIJA 1000	netto 650 g baby volne bele barve in dve pletilni igli z zvezkom navodil	cena m\$N. 36.40
SERIJA 1020	netto 650 g volne za pullover v bar-	

Za ostale zavitke zahtevajte naše popolne sezname. Navedenim cenam je treba dodati za poštnino v Sloveniji po m\$N. 4.60 za zavitek. Pri pismenih naročilih prosimo, da napišete jasno ime prejemnika in odposiljalca in priložite obenem poštni ček. VSI ZAVITKI SO ZAVAROVANI. — URADUJEMO TUDI V SLOVENŠČINI

KOLONIJALNI ZAVITEK	1 kg kave (doza)	
	2 lbs cacaoa	
	227 gr. Ceylon čaja	
	5 lbs kristalnega sladkorja	cena m\$N. 30.35
MLEČNI ZAVITEK	2 dozi polnomastnega mleka v prahu	
	2 dozi sladkanega kondenz. mleka	
	4 doze nesladkanega kondenz. mleka	
	1 doza smetane	cena m\$N. 27.85
ZAVITEK ČOKOLADE	najboljša nizozemska čokolada "Kwatta" v škatljah po 300 ploščic, 2 kg netto	cena m\$N. 26.40
ZAVITEK MAŠČOB	1 kg (doza) surovega masla netto 900 gr,	
	2 kg I.a margarine	cena m\$N. 30.60
ZAVITEK TOALETNEGA MILA	8 komadov a 105 gr.	cena m\$N. 17.30
ZAVITEK SLADKORJA	5 kg sladkorja	cena m\$N. 14.40
ZAVITEK KAVE	3 kg surove kave	
	1 kg sladkorja	
	1/2 kg cacaoa	cena m\$N. 29.10
vah: bela, črna, siva, rdeča, svetlo modra, temno modra, zelena, petrolejska, turkiz, beige in rjava in dve igli za pletenje z zvezkom navodil,		
		cena m\$N. 36.40
SERIJA 1010	netto 650 g volne za nogavice, v barvach: srednjesivo, temnosivo, svetlo beige, srednje beige, rjava,	
		(poština vključena)

modro, belo, črno, mešano in dve igli za pletenje ter zvezek z navodili, cena m\$N. 31.—

Pošljamo naravnost iz Švice po pošti. Vsak zavoj je začarován. V ceno so vključeni vsi stroški prevoza, zavojnine, zavarovalnine, itd.; morebitno carino mora plačati prejemnik.